

Ö Y K Ü

iki aylık öykü dergisi yıl: 3 sayı:161 ağustos-eylül 2008

dosya:

Türk Öykücülüğünde Çocukluk

- necip Tosun • cemal Şakar • ercan yıldırım • Mustafa Cahit • Nalan Barborosoglu • selahattin İpele
- cafer Özgöl • abdullah hırmancı • kemal karatas • güray sünge • mehmet urkan • hasan ziyin • omer lüksel
- İdris canbaz • ertan ögen • necati meh • köksal oliver • suzanne o. ferguson • gönül utku • gulo taşkı
- fuat öyat • melika g. türkoğan • recep şükrü gongör • ayşe uokan • ronca uğur
- seyyid mehdi gücü'l • fadi al rimawi • abdoerabim karadeniz • erol tokta • hüseyin ari • başra miral

16

HECEÖYKÜ'DE BU SAYI

	ÖYKÜ GÜNDEMİ	3
	ÖYKÜLER	
Mustafa Şahin	<i>Benzinsiz</i>	11
Nalan Barbarosoğlu	<i>Bisikletyaka Bir Kazak</i>	14
Selahattin İpek	<i>Bisiklet</i>	19
Cafer Özgül	<i>Kasabanın Şöhreti</i>	23
Abdullah Harmancı	<i>Sekizinci Gün</i>	35
Temel Karataş	<i>Müşteri Memnuniyeti</i>	38
Güray Süngü	<i>Bir Zamanlar Samatyada...</i>	40
Mehmet Erkan	<i>Yazarın Ölümü</i>	50
Hasan Aycın	<i>Çizgi</i>	61
	TÜRK ÖYKÜCÜLÜĞÜNDE ÇOCUKLUK	
DOSYA		
Ömer Lekesiz	<i>Öykücülüğümüzde Çocukluk</i>	63
Firdevs Canbaz	<i>Düşlenen Çocuklukların Öyküsü</i>	73
Ercan Yıldırım	<i>Çocuk Saflığında İnşa Edilen Dünya</i>	81
Ertan Örgen	<i>Kadın Öykücülerin Kötü Yazgılı Çocukları</i>	92
Necati Mert	<i>Öykülerimizde Çocukluğa Kaçış ve Sığılmış</i>	105
Köksal Alver	<i>Çocuk Gözü</i>	113
	YAZI	
Suzanne C. Ferguson	<i>Kısa Hikayenin Tanımlanması...</i>	117
	ÖYKÜLER	
Gönül Utku	<i>Koşu Bandı</i>	129
Şule Tankut	<i>Sıla</i>	132
Fuat Ovat	<i>Kayalıkta Bir Kuş Var</i>	140
Melike G. Türkoğan	<i>Metamorfoz</i>	147
Recep Şükrü Güngör	<i>Park</i>	151
Ayşe Uçkan	<i>Eldiven</i>	154
Gonca Uğuz	<i>Üşüyen Adam</i>	157
Seyyid Mehdî Şucâ'î	<i>Yabancı Bir Artist Gibi</i>	162
Fadl Al-Rimawi	<i>Meyan Şerbeti Satıcısı</i>	166
Abdurrahim Karadeniz	<i>Dedemin Bir Günü</i>	171
Erol Tokta	<i>Geç mi Kaldım?</i>	173
	SÖZLÜK	
Hüseyin Su – Ömer Lekesiz	Öykücüler ve Öykü Kitapları Sözlüğü-16	175
	ÖYKÜ KİTAPLIĞI	
Büşra Miraç	<i>Evvelotel</i>	190
	<i>Yanlış Hikâyeler</i>	190
	<i>Ah Bu Rüzgâr</i>	191
	<i>Gümüş Damacana</i>	191
	<i>Şen Saat</i>	192

Ö Y K Ü
İki Aylık Öykü Dergisi

YIL: 3 SAYI: 16 AĞUSTOS-EYLÜL 2006

Yayın Türü: Yerel Süreli

Hece Yayıncılık Ltd. Şti. Adına
Sahibi: Ö. Faruk Ergezen

Yazı İşleri Müdürü: İbrahim Çelik

Yayın Yönetmeni: Hüseyin Su

Yönetim Yeri

Konur Sk. No: 39/1
Kızılay/Ankara

Yazışma: P.K. 79 Yenışehir/Ankara

Tel: (312) 419 69 13 **Fax:** (312) 419 69 14

İnternet Adresi: www.hece.com.tr
e-mail: hece@hece.com.tr
hecedergi@yahoo.com

Teknik Hazırlık: Hece/ Bülent Güler

Kapak: Sarakusta **web:** www.sarakusta.com

Baskı: Öncü Basımevi **Tel:** 384 31 20
K. Karabekir Cad. Ali Kabakçı İş Hamı No:85/2
İskitler/ ANKARA

2006 Yılı Abone Bedeli:

Yıllık : 45 YTL.

(Kurumlar İçin : 110 YTL.

Yurt Dışı : 100 Euro

Posta Çeki: 149582

Hece Basın Yayın Ltd.Şti.

Gelen yazılar yayınlansa da yayınlanmasa da geri verilmez. İlkelerimize uymayan ilânlar alınmaz.

Baskı Tarihi: 31.07.2006

**SÜRÜMDEN KAZANAN
YAZARLAR VE
KÂMURAN ŞİPAL**

İçinde bulunduğumuz zaman diliminde edebiyat tam bir değer aşınması yaşıyor. 19. ve 20. yüzyıldaki o görkemli dönemlerinin çok uzağında. Sanki tüm dayanaklarını yitirmiş, insanlığa söyleyeceği, ileteceği hiçbir şeyi kalmamış gibi, popüler kültürün bir parçası olmak için çırpınıyor âdeta. Medyatik güç, küreselleşme dalgası, bütün bir insanlığı aynı şeyi sevdirmeye, aynı şeyden nefret ettirmeye ve ortak duygular oluşturmaya muvaffak olmuş gözüküyor. Edebiyatçı ancak oluşturulan insanlığın bu ortak ilgi alanına yaklaştığında, medyatik güç tarafından destekleniyor, gündeme getiriliyor. Pek çok edebiyatçı da bu güce teslim oluyor, bu büyüye, ışığına kapılıyor. Nitelikli edebiyatta direnenler ise oldukça sınırlı bir çevrede, yankısız kollarını örmeyi sürdürüyorlar.

Bu anlamda edebiyat, bir değer üretmek, bir şeye karşı çıkmak, bir şeyi savunmak, insanlığın ortak mirasını çoğaltmak, yaygınlaştırmak işlevlerinden süratle uzaklaşıyor. Toplumu, insanı değiştirme, dönüştürme, ona hissetmediği duyguları sezdirme kabiliyeti ortadan kalkıyor. Yazar, öncelikle piyasanın, medyanın istek ve beklentilerine göre eserini oluşturuyor. Eserin içeriği değişiyor, yazarlar genel geçer temalarla eserlerini oluşturuyorlar. Ardından da en popüler tür hangisiyse yazarlar o türe yöneliyor. Böylece yazar, varolmanın, konuşulmanın, gündemde kalmanın bir parçası haline geliyor. (Şimdilerde popüler tür roman. Şairler, öykücüler bu türe yöneliyorlar.) Tabii her şey gündeme gelebilme için. Bu da eserin geri plana itilip yazarın ön plana çıkması sonucunu doğuruyor. Çünkü medyatik güç ancak poplaştı-

**ÖYKÜ
GÜNDEMİ**

racağı, starlaştırabileceği yazarları bünyesine kabul ediyor.

Bu arada markalaşma devreye giriyor. Çünkü yazarın karşısında artık okur değil müşteri var. Eser hızla metalaşüyor. Gazetelerde, televizyonlarda söyleşiler ayarlanıyor, gazetelerin kitap eklelerinde boy boy ilânlar veriliyor. Bu kitabın niçin yazıldığı, nasıl yazıldığı, bu kitaptan ne anlaşılması gerektiği, niçin sevilmesi ve alınması gerektiği en ince ayrıntısına kadar okura iletiliyor. Bir aşamadan sonra kitap aradan çekilip, yazar öne çıkıyor. Pazarlamanın bir gereği olarak bir "yazar imgesi" yaratılıyor. Ama medya bu yazarı bir süre sonra tüketip çöplüğe atıyor. Hemen bir başka yazarı sürüme sokuyor. Çünkü sırada başka yazarlar da var. Sürümden kazanmak isteyen yazar en kısa zamanda yeni bir romanla yeniden sıraya giriyor. Bu döngü sürüp gidiyor.

Peki bütün bunlardan sonra geriye ne kalıyor? Edebiyat adına, kültür, birikim adına geriye ne kalıyor bütün bunlardan? Başkalarını bilemem ama bende bütün bunlardan sonra geriye sadece o boy boy fotoğraflar kalıyor. Hüzünlü, ciddi, ya da gülen yazar fotoğrafları. Kitabı bile hatırlamıyorum ama o fotoğraflar zihnimde uçuşup duruyor. Bir de Kamuran Şipal. Çünkü ne zaman yazdığı birkaç kitapla starlaşan yazarları görsem, gazete kitap eklelerinde, dergilerde o bildik fotoğraflarla karşılaşsam aklıma hep aynı isim gelir: Kamuran Şipal. Düşünürüm: Bu topraklarda gerçekten bir Kamuran Şipal yaşad mı? Sonra belleğimde bir resim ararım: nasıl biriydi, boyu posu nasıldı, neyi sever, neyi sevmezdi. Neler okurdu. Ama belleğimi boş yere yorduğumu görürüm sonra. Çünkü hiçbir resim canlanmaz zihnimde. O zaman yeniden kuşkuya düşerim. Gerçekten böyle biri yaşad

mı? Gazetelerin kitap ekleri, edebiyat dergileri, öykü antolojileri, eleştiri yazıları, öykü tarihimiz... Hayır, nafile. Böyle biri yok. Yaşamadı Kamuran Şipal. *Beyhan* (1962), *Elbiseciler Çarşısı* (1964), (Sait Faik Hikâye Armağanı 1965), *Büyük Yolculuk* (1969), *Buhûrümeryem* (1971), *Köpek İstasyonu* (1988) kitaplarını yazmadı. Franz Kafka, Hermann Hesse, Alfred Adler, Wolfgang Borchert çevirileri yapmadı.

Peki ne yapıyordur şimdi? Çeviri mi yapıyor, yeni bir öyküyle mi boğuşuyor. Bilinmez elbet. Kimbilir belki de bir yerlerde elinde ciddi bir edebiyat dergisi Tuna Kiremitçi fotoğrafına bakıyor, Türk edebiyatının geldiği yere, görsellik çağına hüznle gülümsüyordur.

NECİP TOSUN

“LÂLE DEVRİ EDEBİYATI”

Edebiyatımızın, Lâle Devri Edebiyatı olarak nitelendirilmesiyle; yanılmıyordum ilk kez, *Kitap* dergisinin temmuz-ağustos 1987 tarihli nüshasında Atasoy Müftüoğlu ile yapılan bir söyleşide karşılaşmıştım. O zamanlar edebiyatla ilgilenen bir genç olarak doğrusu biraz canım sıkılmış, tedirgin olmuş, hatta Atasoy Müftüoğlu'na öfkelenmiştim.

Aradan neredeyse yirmi yıl geçti. Bu yıllar, müslümanlara yönelik şiddetin aratarak devam ettiği yıllar oldu. Özellikle son on onbeş yıl boyunca bu şiddet pervasız bir soykırıma dönüştü. Bosna'dan Afganistan'a; Çeçenistan'dan Somali'ye kadar bütün İslam coğrafyasına yayılan soykırımda kaç milyon insan öldürüldü, Allah bilir. İnançların, bağlanılan değerlerin ayaklar altına alındığı bu yıllar boyunca; insan-

lar inanılmaz bir zillete sürüklenirken; şehirleri, evleri, işyerleri, hayvanları, tarlaları, bağları, bahçeleri de yerlebir edildi. Hâlâ da ediliyor; öyle ki zulmün bugün vardığı nokta karşısında takatimiz kesildi, acz içindeyiz. Canilerin işlediği cinayet haberlerini televizyonlardan izleyemeyecek, gazetelerden okuyamayacak bir hâle geldik.

Bütün müslümanların yüreklerini yakan acılardan bu şekilde söz etmenin bir anlamı yok, biliyorum. Benimkisi sadece, yirmibeş yıldır yazı yazan ve kimi dergilerin kuruluşuna katkıda bulunan, kimilerineyse fiilen katılan biri olarak sicilime bakmaktan ibaret. Yirmibeş yıl boyunca nelere inandırılmışız: Örneğin Sait Faik her zaman Türkiye'nin en önemli öykücüsü olurken, Sabahattin Ali hep gözardı edilmiş. Sanki bu ayrım yapılırken öykünün değişmez, şaşmaz kuralları varmış da onlar esas alınmış gibi. Oysa birinin resmi ideolojiyle herhangi bir çelişkisi yokken, diğeri öldürülmüştü. Ya da edebiyatı ve edebiyatçıyı, çağın tanığı olarak ululayan aforizma. Ya da güdümlü edebiyat korkusu. Ya da mesajın eseri zayıflattığı sopsası. Ya da bireyi, bireydeki değişmeyi yakalamanın esas olduğu tanım. Ya da kimi edebiyat anlayışlarının artık devrini tamamladığı, şimdinin gerçekliğinin bir başka gerçeklik olduğu savı. Ya da... Ya da... Ya da... Bunlar bilinçdışında ustaca oluşturulan korkularımız; tıpkı uçaklarla masum insanların nerelere taşındığını bilemememiz gibi; tıpkı işkence fotoğraflarının basına sızdırılması gibi; tıpkı açık cezaevlerinde insanlıkdışı muamele görüntüleri gibi.

Yazarken, söyleşirken bir sicil oluşturuyoruz. Bugün bizler edebiyat tarihimiz boyunca kimi sanatçılar, entelektüeller hakkında ağır ithamlarda bulunurken; yarın çocuklarımız, torunlarımız da

bizim sicillerimize bakarak hakkımızda yargıda bulunacaklar. Dahası Hesap Günü, kendi kendimize 'yazarak' oluşturduğumuz sicilden de sorulacağız. O gün, yaşadığım çağa tanıklık ettiğim; o çağın 'değişen gerçekliğini' ancak böylesi bir dille öyküleştirebildiğim gibi bir iddianın geçerliliği olur mu? Üstelik Şuara suresiyle apaçık bir şekilde uyarılmışken; gerçekte onlar yapamadıkları, yapamayacaklar şeyleri söylediler...

Şimdi Atasoy Müftüoğlu çıksa da; ben yirmi yıl önce arkadaşları Lale Devri Edebiyatı yapmakla suçlamıştım; o zamanın bana kızan gençleri, haksız mı imişim, dese; cevabım ne olur.

CEMAL ŞAKAR

BÜTÜNCÜL BİR AÇIYLA EDEBİYAT VE HAYAT

Yaşadığımız topraklarda bugün müslümanların özgün bir kültürle tebarüz ettiklerini gösteren emarelerden yoksunuz. Müslümanların kendilerinden kaynaklı fikirleri, eylemleri ortaya koyarken gösterdikleri ürkeklik, sadece öznel birtakım eksikliklerden kaynaklanmıyor. Müslümanların İslam olduklarına dair kazandıkları vasıfları saklamakla, müslümanlıklarına bir menfaat temin etme amaçları da ortalıkta gözüküyor ancak inandıkları değerlerden devşirilebilecek hususları göz ardı ederek, hâli hazır dünyada daha rahat yaşayabilecekleri şeklindeki itikatları günden güne güç kazanmışa benziyor. Seküler yaşam konusunda, İslâmî hükümleri arka plana itenlerle yarışan müslümanların, İslâmî kültür bahis mevzuu olduğunda bu yolda ayakları hep geriye doğru

gidiyor. Türkiye’de İslâm’ın naslarla anılan bir yapıda olmadığını kestirmek güç olmasa gerek. Ancak sorun da zaten buradan kaynaklanıyor. Nassların hayatımıza girmesi hususunda müslümanların bir endişeye sahip olup olmadıkları da muğlaklığı koruyor.

Yaşantımızda bizi müslüman olarak vasıflandırabilecek değer yargılarının “görünür” olmaktan çıktığını söylemenin yanında bunun tekrar içrek hale gelmesinde de kaygılar gözlemleyemiyoruz. Endişesi olmayanın, o işte bir hedef ortaya koyamayacağı kesinliğini koruyorken müslümanların yapıp ettiklerinden İslâmî olanın zuhur ettiği şeklinde bir izlenim edinebiliyor muyuz? Müslümanların İslâmî bir ürün ortaya koymak için çaba harcadığını müşahede edebiliyor muyuz?

Türkiye’de İslâm düşüncesinin varlığını koruyup “atağa” geçtiği dönemlerle dünya sisteminin “konsept” değiştirdiği zaman aralıklarının paralellik arzetmesi, müslümanların İslâm olmuş bu topraklardaki konumunu da gözler önüne seriyor. İslâm adına söz söyleyen, müslümanlığıyla tebarüz eden okumuş yazmışların, dünya sistemiyle sorunlu olmadıkları; ürünleri verilen edebiyatta kurulu düzene alternatif geliştiren bireyleri işlemedikleri alenen gözlenirken, İslâmî bir yazının olup olmadığını düşünmenin sisteme neler kattığını hesap etmek gerekir. İlk müslümanların, İslâm’ı ortadan kaldırmaya yönelmiş medeniyetle ilişkilerini gözden geçirmesi gerekir. Örtük veya alenen bir destek içinde oldukları zehabına kapılmıyorsa tehlikenin büyüklüğünü de dikkate almalıyız.

Müslümanların dünya sistemiyle “dolaysız” ilişkileri bir yana, İslâm’ı

“merkez” yapma iradesine sahip olup olmadıklarına da bakmalıyız herhalde. İlk dönem İslâmcılığında, çok partili hayata geçişle birlikte çağdaş İslâm düşüncesinin İslâm’ı bir cazibe merkezi hâline getirecek fikrî ve fiili bir çabası, niyeti oluşmadığı gibi bu tür tavırlardan imtina etmiştir.

Sanatçının kafasının, yüreğinin, bedeninin çalışma biçimine göre edebî ürünlerin husûle geldiğini varsayar, eldeki literatürle karşılaştırırsak; İslâmî ürünler ve sanatçılar hakkında fikir yürütebiliriz. Ürünlerin İslâmîliği tartışılıyorsa sanatçıların eseri oluştururkenki çabalarında İslâm’ın ön planda olmadığı sonucuna varabiliriz. İslâmî bir edebiyat olur mu olmaz mı, yazılan şey İslâmî olur mu olmaz mı gibi ifadelerin vakit geçirici, sonuca götürmeyecek yönleri vardır. Bunların yerine “inşacı” söylemler ve eylemler geliştirmek müslümanların varlık nedenlerini öne almalarını da sağlar.

İslâmî edebiyat dendiğinde yalnızca “hidayet ve tasavvuf” olgusunun gündeme getirildiği düşünülürse, hem İslâmî edebiyatı oluşturmanın hem de bu dairenin içine hidayet romanlarını ve tasavvufun kalıplaşmış simgelerini almanın “kasıtlı” olduğuna kanaat getirebiliriz. Bunları göz önünde tutan okumuş yazmışların “ölümü gösterip sıtmaya razı olarak” İslâm’ı “iç”lerinde taşımaya devam ettiklerini düşünürsek, sistemin ne kadar “kusursuz” işlediğini takip edebiliriz de.

Çağdaş İslâm düşüncesi ele alınırken ve İslâm düşüncesi üzerine hissiyatlar ve fikirler öne sürülürken; dünya sistemini devre dışı bırakmak, bulunduğumuz toprakların nasıl İslâmlaştığını ve hali hazırda nasıl denetimde tutulduğunu dikkate sunmak gibi bir metodoloji takip edilmiyor. Edebiyat ve edebî ürünleri değerlendir-

dirirken de benzer tutum devam ettiği gibi “saf edebiyat” düşüncesiyle edebiyatı, birtakım fikirlerin, tavırların etkisinden uzak tutma saikiyle hareket etmenin de dünya sisteminin değirmenine su taşımak anlamına geldiğini tasavvur edemiyoruz. Yazık. İslâmî olanla kurduğumuz bağı edebî olanla ilişkilendiremeyince, böyle bir imkânı ortaya koymaya tevessül dahi etmeyince, okumak ve yazmanın varoluşuyla ilgili ciddi sıkıntıları barındırıyoruz demektir. Müslümanların yaptığı edebiyat, tüm yazı dünyası bize Türkiye’de İslâm düşüncesinin hangi konumda olduğunu gösteriyor. Kuşkusuz müslüman’ın kavramsal olarak dünyada niçin bulunduğuyla ilgili zihinsel sıkıntılarımızı aşamadığımızın en büyük göstergesini, edebiyat algısında aramak gerekir.

Çağdaş İslâm düşüncesiyle, Türkiye’nin gidişatı arasında kurabileceğimiz ilişkilendirmeyi edebiyatımızla da yapabiliriz. Modern kültürün, seküler yaşam formlarının aktarılmasında muadillerini geçmekte beis görmeyen müslümanların, “dönemin tanıklığı”, “hayatın kendisi” klişeleriyle sorumluluğu üzerinden atma tavrı, edebiyatın varoluşunu kavrayamama sıkıntısından kaynaklı. Okuyana “dert edindirmeyen” bir anlatının “edebiyat” başlığı altına alınması da sıkıntının artarak devam ettiğini gösteriyor.

İslâmî bir edebiyat gerçekten olacağına, müslümanlar olarak naslarla kurduğumuz ilişkiyi “direkt” hale getirdiğimizde, İslâm hususunda hâli hazır düşünüş ve yaşayış biçimini aşmayı da dert edindiğimizde olacaktır. Yaptıklarımız, İslâm hesabına cazibe merkezi oluşturuyor, dünya sistemi tarafından dışlıları kırmaya matuf algılanıyorsa, İslâmî bir okumanın, yazmanın ve edebiyatın ucundan tutuyoruz demektir.

ERCAN YILDIRIM

İMGE ÖYKÜLER KAPANDI

Seçilmiş Hikâyeler, Yaba Öykü, Adam Öykü, Düşler Öyküler, Üçüncü Öyküler, Öyküden Bir Bilet: Gidiş-Dönüş, Kum Öykü, Kül Öykü, Eylül Öykü’den sonra öykü dergiciliğimiz yeni bir dergisini daha kaybetti. *İmge Öyküler*.

Şubat-Mart 2005’te, “İki Aylık Öykü ve Eleştiri Dergisi” üst başlığıyla yayın hayatına başlayan *İmge Öyküler*, Şubat-Mart 2006’da 7. sayısından sonra sessizliğe büründü.

İmge Öyküler, 7 sayı boyunca, öykülerin yanı sıra söyleşiler, şiirler (konuk tür), forumlar ve soruşturmalara yer verdi. Derginin yayın yönetmenliğini ise Özcan Karabulut yapıyordu. Dergide, Ferit Edgü, Semih Gümüş, Cemil Kavukçu, Feridun Andaç, Füsun Akatlı, Feyza Hepçilingirler, Cihan Demirci, M. Sadık Aslankara, Sezer Ateş Ayvaz, İnci Aral, Erdal Öz, Erhan Bener, Necati Tosuner, Mehmet Zaman Saçlıoğlu, Işık Kansu, Deniz Spatar, Aysu Erden öykü, eleştiri ve incelemeleriyle yer aldılar.

Dergide, “On İki Eylül Öyküleri” ve “Öyküde Yaratıcılık” dosyaları ile “1980’den Günümüze Unutulmuş Öykücüler” ve “1980’den Günümüze Türkçe Yazılmış Beğenilen 10 Öykü” soruşturması düzenledi.

Karabulut, derginin çıkış amacını bir soruşturmada şöyle izah ediyordu: “Öykü konusunda birçok dergi çıktı. Ama bir çoğu, ne yazık ki, 3-5 sayı sonra ya-

şamlarına son verdiler. Bu dergi, bizim eski düşümezdü. Ankara Dünya Öykü Günleri deneyiminden yararlanarak, ama öykü dergiciliğimizin geleneğinden de yararlanarak bu dergiyi çıkarıyoruz.” *İmge Öyküler*’in Karabulut’un sözünü ettiği dergilerle aynı kaderi yaşaması, üzerinde yeniden düşünülmesi gereken önemli bir yayıncılık sorunu olmalı.

2006 YUNUS NADI ÖYKÜ ÖDÜLÜ SEZER ATEŞ AYVAZ’A VERİLDİ

Sezer Ateş Ayvaz

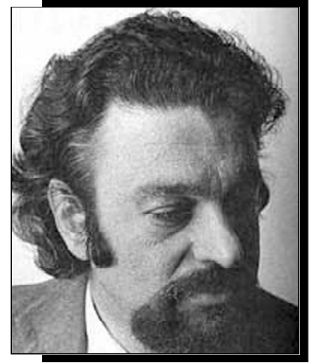
2006 Yunus Nadi Ödüllerini kazananlar belirlendi. Bu yıl 60’incısı düzenlenen ve 5 dalda ödülün verildiği yarışmaya yapıtlarıyla 250 kişi katıldı. “Öykü” dalında Mehmet Başaran, Selim İleri, Tarık Dursun K., Sami Karaören ve Emin Özdemir ‘den oluşan seçici kurul, ödülün *Tamiris’in Gece Suçları* adlı yapıtıyla Sezer Ateş Ayvaz’a verilmesini benimsedi.

Sezer Ateş Ayvaz, 1956 yılında Antakya’da doğdu. İlk ve orta öğrenimini İstanbul’da tamamladı. İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Bölümü’nden mezun oldu. Aynı üniversitenin Siyaset Bilimi bölümünde *Kadınlara Yönelik Periyo-dikler* konulu tezle yüksek lisans, *Türk Romanında Değişen Bir Paradigma: Politik Roman* konulu tezle doktora yaptı. Çeşitli kurumlarda felsefe, sosyoloji, davranış bilimleri dersleri verdi. *Türkiye Yazıları*, *Sesimiz* dergilerinde şiirleri yayınlandı. İlk öykü dosyası *Bütün Oteller İstanbul Palas* ile 1987 Akademi Kita-

bevi öykü başarı ödülünü kazandı. 1988’de *Aynalarda Yaz*, 2000’de *Yeryüzü Taksim* adlı öykü kitaplarını yayınladı. Kültür, edebiyat konularında, gazete ve dergilerde inceleme ve eleştiriler yazmayı sürdürüyor.

OĞUZ ATAY ÖYKÜ ÖDÜLÜ

Jürisi, Hasan Ali Toptaş, Faruk Duman, Nalan Barbarosoğlu, Hasip Akgül ve Cemil Kavukçu’dan oluşan ve Oğuz Atay adına düzenlenen yarışmaya 2005 yılında basılmış kitap ve kitap bütünlüğü taşıyan eserler katılabilecek. Sekiz nüsha olarak gönderilecek olan ürünler için son katılım tarihi 15 Ekim 2006. Ödül, Atay’ın ölüm yıldönümü olan 13 Aralık’ta verilecek.

Oğuz Atay

ABDULLAH BAŞTÜRK İŞÇİ ÖYKÜLERİ ÖDÜLÜ

GENEL-İŞ ve DİSK eski Genel Başkanı Abdullah Baştürk (1929-1991) anısına, ailesi, Edebiyatçılar Derneği ve Genel-İş’le birlikte bu yıl da “İşçi Öyküleri Ödülü” düzenliyor.

Ödüle; işçiler ve emeğiyle geçinen diğer çalışanlar hakkında yazılmış öyküler katılabilecek ve ödüle aday yapıtlarda, Türkçeyi kullanmadaki başarı, yazınsal duyarlık aranacak. Seçici kurulu Remzi İnanç, Vecihi Timuroğlu, Necati Tosuner, Tuncer Uçarol, Ahmet Yıldız’dan oluşmakta olan yarışmanın sonuçları Abdullah Baştürk’ün ölüm yıldö-

nümü olan 21 Aralık 2006 günü açıklanacak.

2007 ÜMİT KAFTANCIOĞLU ÖYKÜ ÖDÜLÜ

Ümit Kaftancıoğlu

26 Yıl önce öldürülen Ümit Kaftancıoğlu anısına öykü ödülü düzenleniyor. Ödül şartnamesine göre yarışmaya katılacak olan öykülerin daha önce yayınlanmamış ve ödül almamış olması gerekiyor. 30. 11. 2006 son katılım tarihi olarak ilan edildi. Öykü yarışması sonuçları 15. 03. 2007’da basın yolu ile açıklanacak ve Ümit

Kaftancıoğlu’nun öldürülüşünün 27. yılı olan 11 Nisan 2007 günü yapılacak anma töreni ile ödüller sahiplerine verilecek. Yarışmanın Jüri Üyeleri: Adnan Özyalçınar, Osman Şahin, Mehmet Güler, Öner Yağcı, Hüseyin Yalvaç.

YENİ ÖYKÜ KİTAPLARI

MELİHA AKAY, Ya Kaybolursan (Epsilon, İstanbul 2006, 11 öykü: Kayıp Zamanların Fısıltısı; Aramızda Kaç “Tamas” Var?; Kışladaki Güvercin; Gökkuşak Köprüsü; Doğum Günü; Okyanus kokulu Mektuplar; Okyanuslar Kar Tutarsa; Ya Kaybolursan; Kerpeten ve Çekiç; Balam; Namus Sepeti)

HÜLYA AKTAŞ, Sürgündeki Güller (Pınar, İstanbul 2006, 14 Öykü: Sürgündeki Güller; Kuruyan Göz Pınarları; Ruhumda Patlayan; Çiftlik Çocukları; Zaman Akıp Gidiyor; Bir Celsede Kaybolan

Babalık Hakkı; Yere Düşen Adam; Herkes Oradaydı; Yırtık Pantolon; Telefondaki Ses; Pırpırlı Su Tabancası Galata Köprüsünde; Mevsimlik Bir Aşk Uğruna; Mezarlıkta Solan Güller; Çok İlgili Biri)

ABDULLAH ATAŞCI, Sığ Suyun Balıkları (Doğan Kitap, İstanbul 2006, 14 öykü: Tek Kişilik; Ayakkabılanma; Kayısı Kokardı; Gecekondu Mahallesinin Parke Taşları; İz; Yücebaba Çobacısı; Damdaki Deli; Külüstür Dünya; Zeynep; Karanlıktaki Yüzler; Sokak Lambaları; Zamanın Gölgeleleri; Şehir ve Çocuk; Sığ Suyun Balıkları)

GÖNÜL ÇATALCALI, Hiçbir Şeyin Beklentisi (Yom Sanat, İstanbul 2006, 16 öykü: En Uzun Gece; Ah Asiye; Farklı Bir Sevk; Diva; Denizkızı; Sular Çekilince; Emine; Hiçbir Şeyin Beklentisi; Kıyıda; Nehir; Rüzgarlı Bir Baş; Sardunyalar; Toz Tutmamış Anılar; Şimdi Dönmek Zamanı; Yaşanmış Hayat Hikayeleri; Sokak)

VECDİ ÇIRACIOĞLU, Sarıkasnak – Denize Dair Hikâyat- (Everest, İstanbul 2006, 1 uzun öykü: Sarıkasnak – Denize Dair Hikâyat)

LUDMİLA, DENİSENKO, Bir Erkek Sevdim O Yoktu (Heyemola, İstanbul 2006, 23 öykü: Güç; Terlikler; Yol; Arabesk; Usta İşi; Miro; Gemi; Ölümsüz Ruh; Aslan; Dağ; Hayalet Köpek; Yalancı; Bebek; Bir Erkek Sevdim, O Yoktu; Rüzgar; Keman; Uçurum; Cüce; İnciler; Puşkin; Pan; Beyaz Saçlı Kadın; Kayalar)

ZAFER DORUK, Soyka (Bilgi, Ankara 2006, 14 öykü: Horoz; Destan; Pantolon ve Aşk; Rakı; Siyah-Beyaz Bir Afiş; Kış Yanlızlığı; Kuklalar; Yazlık Sinemalar; Soyka; Arsız Kuşun Kanadı; Bayram Eczanesi; Zakkum Çiçeği Başlıyoor!; Hurdacı Cafer; Yakamoz Düğün Salonu)

VECDİ ERBAY, Masalın Ölümü (AgoraKitaplığı, İstanbul 2006, 15 öykü: Kar; Yılan; Çamur; ‘Emmo, Tini Kerra’; Deliler İntihar Etmez; Sabah; Tuzak; Jilet ve Çılgılık; Sisli Gece Hatırası; Masalın Ölümü; Evde; Rüyada; Dağda; Otelde; Sokakta)

NİSAN KUMRU, Üçüncü Çekmece (Dergah, İstanbul 2006; 23 Öykü: Onbiraylık; Hikâyenin Hikâyesi; Eğer Bizi Su- al Eden Olursa; Demir Almak Günü; Erzurum Dağları Kar İle Boran; Havale; Bir Beyaz Lerze; Bir Bakış Bir Bakışa Neler Anlatır; Şiir Figüranı; Anne Bak Üşüyo- rum; Geldi Geçti Ömrüm Benim; Sabâ Şarkıda Ne Var; Aşkımızın Makamı; Sa- na En Uzak Nokta; Gönlümden Kopan; Yaz Ne Zaman; Burada Mevsim İkimiz- den Biri; Bir Mektup İki Satır Yazı; İki Küçük Altın; Ya Kavuştur Ya Bağrım Taş Eyle; Geç Buldum Çabuk Kaybettim; Bı- raktığın Yerdeyim; Şafak Doğan Güneş)

KADRİ ÖZTOPÇU, Yanlış Hikayeler (Can, İstanbul 2006, 15 öykü: Uykusuz; Gece; Bir Adam, Bir Kuş, Bir Çocuk; Durmak Eylemi; Kırık Kalpler Treni; Genç Ölmek; “Kedi”yi Vurdular; Kava- noz Dipli Dünya; Kalaşnikof; Bırakılmış Eylül; Karabasan; Kırçıl; Tire, Boşluk; Silgi; Elveda Hüzün)

CAFER SOLGUN, Gitmek –Kırılma Öyküleri- (Chiviyazıları, İstanbul 2006, 9 öykü: “Benim de Adım Yok”; “Oğ- lum... Gitme...”; Parçalanma; Görüş; Gitmek...; Geçiş... Bir Demet Kır Çiçeği; Bir Gün Zagros’ta...; “Ben de Gelirdim”)

FUAT YILIDIRIM, Makarios’un La- neti (Kum Sanat, Ankara 2006, 7 öykü: Çelebi Mehmet; Hırsız İmam; Köy Ka- rakolu; Makarios’un Laneti; Frekanslar; Salkım Söğüt; Nüfus Kağıdım)

CAHİT SITKI TARANCI, Gün Eksil- mesin Pencereden (Can Yayınları, İ- stanbul 2006, 43 öykü: Pencereleden Korkan Adam; Kolalı Yaka; Randevu; Yalan Söyleyen Mektup; Bir Kış Gecesi; Vicdan Ablanın Kedileri; Telefonda Bir Konuşma; Taş Bebek; Hakikatten Sonra Hayal; Leblebici; Tramvaydaki Adam- lar; Küçüklerin Dostu; Papatya; Yaşa- mak Lazım!; Azrail’in Vicdan Azabı; Çirkin Kız; Bir Uykusuzluk Gecesi; Ak- şamcı; Rüyada Gezdiğim Ev; Bir Aşk Masalı; Bir Kadın; Âşık Adam İkinci Öl- düürüşü; Damat Bey; Hayat Bul!; Hayatını Yaşadığım Adam; Balayı Seyahati; Dör- düncü Sevgiliyi Ararken; Kötülük Yapa- yım Derken; Hayat!; Abbas; Otel Hiz- metçisi; Yedigâr; Tesselli Bürosu; Arka- daş İnceliği; Mavromatis Efendi; İmkân- sız Saadet; Eldiven; Kartopu; Hacı Fet- tah Efendi; Ben Üvey Ana Olmayaca- ğım; Hayat Bildiğini Okur; Bir Adam)

PERİHAN TAYLAN, Kuyudan Çı- kanlar (Ürün Yayınları, Ankara 2006, 17 öykü: Saklı Kuyu; Dolap; Ziftin Peki; Leke; Ölüm Bekçisi; Kurgu Ağıt; Resim; Çalkar Çoraplı Kadın; Lycra; Şilebezi; Çivit Kapı; Sen de mi Sergei; Ninenin Notları; Karadut; Yabanyoncasi; Zar; Teras Sohbeti)

MUSTAFA ŞAHİN

BENZİNSİZ

Efendi baba, has daire sohbetlerinin birinde “gün gelecek apaşikâr olacak” diye buyurdular. Aşikâr olacak olanın neliğini perşembeden perşembeye geceli gündüzlü aramızda konuştuk, tartıştık, yorumladık ama, işin içinden çıkmadık. Efendi babanın remizli, istiareli, kinayeli konuşmalarını, imâlarını çözemediğimiz zaman öyle aciz kalıyoruz ki, öyle aciz. Neyse ki, bir sonraki sohbetlerinde daha açık bir ifadeyle bulundular ve “ihvanımızla cemiyetin önüne çıkacağız” buyurdular. Hayrete duçar olduk ama, hikmetinden sual olunmaz bu çetin muammayı dahi çözmekte acze düştük. Çaresizliğimizi şaşkın bakışlarımızdan anlayınca bizim için bir küçük şerh daha getirdiler ve dediler ki: “Görmeye göz gerek.” Aczimiz eskisinden çok daha büyüdü ve yine anlamadık ama, anlamış gibi yaparak bükük boyunlarla huzurdan ayrıldık, dağıldık.

İşaret buyurulduğu gibi işte ‘ap-âşikâr’ olma vakti geldi demek. Özlenen an geldi amma, görmeye göz gerek. Nice fecr-i kâzipten sonra hasreti duyulan gün demek bugün. Yıllarca yolu gözlenenler mahviyet örtüsüne bürünerek döndüler demek. Boyunları bükük, kalpleri kırık ama, başları dik geldiler, geliyorlar. Bu kutlu gelişin öyle işaretleri alındı ki, o talihsiz günler bir daha gelmeyecek ve bu topraklar yeniden dirilecek, yeşerecek ve bu harabe yeniden gülistan olacak. Devran döndü. Yani erenler artık Horasanlardan gelmiyor, aksine buralardan oralara gitmek üzere gittikleri yerlerden geliyorlar. Hem de Kembiriç’ten, Oksford’dan, Harvırd’dan doktoralarını ceketlerinin iç ceplerine koymuş olarak ve en az, iki frenk lisanıyla birlikte geliyorlar. Evet, ma’kus tarih, zebun talih tersine tecelli ediyor. Verilen emekler zayi olmuyor. İhvanımızın gayretleri, sabrı, sebatı semeresini veriyor:

“Dün akşam bir müjde aldık hep beraber. Taze haberi paylaşmak için bu akşam bir aradayız. Allah cümlelizden razı olsun. Aranızda mevzua vâkıf olanlar var, olmayanlar var. Esasında biz bu müjdeyi çok önceleri almıştık. Nitekim bazı ihvan sabırsızlanmış, sırrı ifşa edecek olmuştuda, büyüklerin sabır tavsiyesiyle teskin olmuşlardı. Sabırla koruk meyve oldu, kemâle erdi ve nihayet hasat zamanına erdik. İşte hakikat membandan akan meyve suyunu yalnız ihvanımız değil, bundan böyle milyonlar kana kana içecekler. Bizim de kalpleri zaptedecek bir frekansımız, ziya saçan, aydınlık ekran yüzlerimiz olacak ve emin olunuz ki, hiç zorlanmadan kumandaya yerleşeceğiz. Gümrah toprağımız yeşerecek ve mesajımız yaralı kalplere doğrudan ulaş-

cak. Hem de bugüne kadar küfre ve zındıkaya ve ifsada hizmet eden alet sayesinde.”

Bu sözler büyük heyecan uyandırdı ve hilal şeklindeki salonu bir uçtan bir uca dalgalandırdı. Herkes nefesini tuttu, ellerini birleştirdi, bakışlarını kalbine doğru eğdi, gözlerini yumdu, gönül zaviyesini açabildiğince açtı ve iç gözleriyle dudaklarından mücevherler dökülen Muammer ağabeye bakakaldı. Bir tek kişinin kalbinde vesvese ve kaygı vardı: Suat. Meclise henüz üçüncü geliyordu, usûl-erkân bilmiyordu. İlk gelişinde ihvanın ihtiramına bakarak az kalsın Muammer ağabeyin ellerine kapanacaktı ki, zor tuttu kendini. Ellerini nereye koyacağını, kalbini nasıl tutacağını, cemaate nasıl bakacağını bilemedi. Üçüncü kez geldiği halde Muammer ağabeyi Efendi babanın kendisi saymıyordu. Karine yoluyla nihayet onun, o olmadığını çıkardı. Mahcup gözlerini usulca kaldırıp etrafı süzerken konuşmacının Efendi babadan ikinci şahıs olarak söz ettiğini görünce hicabı büyüdü. Demek o, o değildi. Demek, “gün gelecek ap-âşikâr olacak” diyen de o değildi. Oysa, ifadesi, nazarları, tasavvurundaki efendiye ne kadar da münasipti.

“Efendi baba yarın akşam, on yedi sularında televizyona çıkacak” cümlesi şiir gibi döküldü dudaklarından Muammer ağabeyin. Meğer, ihtiyaten daha önce ilan edilmemiş, hazırlıkların son aşamaya gelmesi beklenmiş. Bütün ihvanın dost ve yarânına haber salması iyi olurmuş. Lakin, Suat’ın daracık kalbi çatladı çatlayacak. Heyhat! Nefsi emaresi ile inanılmaz bir mücadeleye girdi ama, bu mücadeleden muzaffer çıkması çok zor. Üzerine bir duvar düştü ve kaldıracak takati yoktu. Derken az öncesine kadar efendi baba sandığı ağabey esas haberi de verdi: “Efendi baba, has dairedeki sohbetinde buyurdular ki, çok sürmeyecek bizim de bir televizyonumuz olacak.”

Beklenenin aksine büyük bir sükûta büründü salon. Konuşmacının maveraya odaklı derin bakışları cemaatin üzerinde bir kavis çizdi ve nedense cereyana çarpılan Suat’ın üzerinde durdu. Oradaki ve yeryüzündeki en kirli insan olmanın ıstırabı içinde kalbini kemiren vesveseyle mücadele ediyor, onu kendinden uzaklaştırmak, söküp atmak için cenk ediyordu. Apansız musallat olan ve önünü alamadığı soruların kemirgen akrebi can yakıcı bir alevle ensesinde dolaştı. Parmak uçları karıncalandı, içi içine sığmaz oldu. Konuşulanları duymayacak kadar allak bullak oldu. Bir noktaya teksif edemeyince yüreğini karmakarışık aklına akıl danıştı. Beyhude. Toparlanmak için boşalan hafızasını yokladı, vakit kazanmak istedi ama ne vakti. Geç kalmış, ancak finale yetişmişti: “İnsan yek katre-i hun-est, hezaran endişe”

O, orada kendini yiye dursun, mevzu çoktan değişmişti. Şimdi dimağları arındıran, akıllara durgunluk veren anekdotlar, şahitlikler aktarılıyordu. Herkes ellerini, kollarını, ayaklarını okyanusa bırakmış, denize teslim olmuşken biri çırpınıyor, denizle dövüşüyordu. Kolayca tahmin edebileceğiniz gibi, Suat’tı o. Ters akıntıya kapılmış, yanlış mecralardan geliyordu. Felsefe akrebi-

ni ensesinden koparamamış, vesvese zehrini dökememişti. Semender gibi yanacağını, bin derede yıkansa bu saf ve nezih kalpler gibi arınamayacağını biliyor, görüyordu. Üstelik içinden geçenleri herkes okumuştur. Konuşulanları yer yer anlamakta güçlük çekmesi iç konuşmalarına kulak vermesindendi. Konuşmacı ise, Efendi babanın şoförünün dün akşam anlattığı büyük bir hadiseyi naklediyordu. Suat “has dairededir” diye içinden geçirdi. Şoförün anlattığına göre efendinin yeni aldığı Honda cıvık benzinsiz çalışıyormuş; La havle ve la kuvvete illa billah...

“Ehlullah sorularını kapıda bırakıp içeri girenlerin yüzüne bakar” dediğinde Muammer ağabey, adamcağız, içinden düşen tuğlanın kafasını büsbütün yardığını ve kalbini paramparçaladığını ve çevirmek istediği sayfanın keskin nazarlarca tam olarak okunduğuna kesin hükmetti. “Gaflet ehli dün postu denize serenlere şüpheyle baktığı gibi bugün vasıtaların benzinsiz yol almasına da şüpheyle bakacaktır ama, şüpheçiler bu yolda mesafe alamayacak, menzile varamayacaktır” diyen son cümleyle bağlandığında söz; Suat, örtmek istediği sayfanın okunduğundan kesin emin oldu ve iyice burkuldu ve yüreği büsbütün daraldı. Az sonra nefes alacak kadar genişleyince bir ses duydu: “Bâzâ, bâzâ.” Sessizce yalvar-yakar oldu: “Ya Settar... Ya Settar...”

Muammer ağabey devam ediyordu. İstanbul’dan Ankara’ya kadar bir tek damla benzin almamışlar. Ankara’ya vardıklarında şoför bu hayreti mucip hali sual buyurmuşlar. “Bir tek damla benzin almadık efendim” deyince Efendi hazretleri “gerek yok, bir damla benzin almadan buradan Horasan’a kadar gidebiliriz” buyurmuşlar. “Şeytanın iğvasından, vesveseden kurtulunca benzine, mazota, lokmaya, hırkaya hacet yoktur. Ehlullah için ne akaryakıtı gelen zam, ne gam ne gussa vardır” diye efendinin sözünü kendi sözü gibi noktalandı. Bir ilave daha oldu: “Olay bu.” İhvandandan birine Asr suresi okutuldu ve sohbet ikmale erdi: Allahummenur men nasaraddin.

Bütün ihvan büyük bir ürperti, haşyet, hayret, korku, sevinç, levm duyguları içindeydi. Son cümlelerin muradını daha iyi kuşanmak için aynı anda dizlerinin üzerine doğruldular. Bir şey daha söyleneceğinin zannedildiği iki üç dakikalık bir bekleyişten sonra ek bir açıklama yapılmadan konuşmacının dolu dolu bakışları kapı cihetine yöneldi. Sağdan başlayarak salavatlaşıp suhulet ve sükûnet içinde başları eğik, yüzleri içe dönük olarak nefislerini, arzularını tabanlarının altına alarak, “nazar ber kadem” ilkesince ayak uçlarına baka baka, “huş der dem” ile gönüllerindeki coşkuyu, sevgiyi, arınmışlığı bir noktada yoğunlaştırıp, dağıtmamak ve o hal üzere kalmak ve o hal üzere ölmek duası, ümidi, niyazı ve temennisi ile ve o saf meleklerle özgü mahviyetle, yokluk hırkasına bürünerek ve eğik başlarını büsbütün eğerek, bükerek, önlerinden bağlı ellerini yavaş yavaş açarak merdivenleri indiler ve sitenin bahçesinde bir tesbih gibi dizilmiş olan mercedeslerine, toyotalarına, nissanlarına, kialarına, menicirlerine binip gittiler.

Suat, gecenin ileri vaktinde otobüs durağı cihetinde karanlığa karıştı. ❧

NALAN BARBAROSOĞLU

BİSİKLETYAKA BİR KAZAK

Geldiğim şehrin dış mahallelerinde konuk edildiğim evde göğsüme bastır-
dığım bisikletyaka bir çocuk kazağının sıcaklığında uyanıyorum. Meğse-
se bir örgü sepetinden almışım kazağı. Sabah ışığı, mevsim renklerinin kızıl-
lığıyla sarmalanıyor ve dünyayla arama genç bir kadının gölgesi giriyor; ka-
dın perdeleri çekiyor, pencereyi açıyor... Güz kokusu. Gözlerimi kapıyor, ka-
zağa sarılıyor, adeta bir düşü sürdürmek istiyorum.

Düşümde, gözleri gözlerimle buluşmayan bir anne, bordo kazağı elleri-
min arasından alıyor; yatağın kenarına oturup ben orada değilmişim gibi ka-
zağın yakasını fildişi bir ibrişimle işlemeye başlıyor... Demlenen çayların ko-
yulaştığı sabahların ağırlığı var ellerinde; özleme kesmiş gecelerin, ıssız kuş-
luk vakitlerinin, yemek kokularıyla ağırlaşan öğlenlerin, ortancaları sulanmış
ikindilerin, bir bekleyişe teslim olmuş akşamların... Rüzgârlı bir avluda otur-
muşcasına dağılmış kumral saçları, yüzünü gölgeliyor; gözlerinin rengini,
gün ışığıyla renkten renge evrilen taze ceviz yeşilini henüz göremiyorum...
Saçlarından yanaklarının solgunluğunu, bakışlarında oynayan tişre bir kırgın-
lığı da. Kazağın kollarında boydan boya saç örgüsü... Başkalarının yanında
topuzlara sıkıştırıp tıktırdığı saçlarını iki kol boyu şişlerle örmüş. Kazağı
postayla yollayacak. Bir doğumgünü armağanı. On altı yıl önce, yeni bir dün-
ya umudunun caddedeki yıldızlı tanklarla ezildiği o uğursuz günden altı gün
sonra doğan oğul için. Elleriyle giydirmek isterdi; genişlediğine tanık olama-
dığı omuzlara oturup oturmadığını, belini sıkı sıkı örtüp örtemediğini görmek
isterdi; su verilmiş fidan gibi büyüyen oğulun sırtını, göğsünü kazağın üstün-
den okşamak, diriliğini hissetmek isterdi. Kısmet değilmişçesine çekiyor içi-
ni. Yine postalara verilen bir sevgi... Hayat içinde eğreti duran, hayat gerçek-
leri karşısında bir acemi sevgi ifadesi. (Kocası olsa, “hayat realitesi” diyerek
nesnel bir anlam verirdi, bu deyişe; “acemi”yi kaldırır atardı cümleden; ace-
mi’nin sevgi için bir sıfat olamayacağını söylerdi.) Kader gibi. Kaderde içten
içe çağıldayan keder gibi.

Kazağın yakasında stilize bir hayatağacını çoğaltarak işliyor ceviz yeşili
bakışlı anne. İzliyorum. Parmakları iğneye geçirilmiş ibrişimle ağır ağır ma-
haretli bir dansı sürdürür gibi. Ayakları ise dansa acemi genç annenin. Kol-
larını kaldırıp şöyle iki dönemez ısrar ettiklerinde. Ki ederler, hep ısrar eder-

ler. Buralarda ısrarlarla sürer günlük hayat. Anne, ısrarlardan bezgin. Kağşadığını hissettiği ruhu seçmek isteğiyle kıpırdanmakta... Bu kıpırtıları huzursuzluk olarak yaşıyor. Aslında fildişi ibrişimi seçtiği gibi seçmek isterdi yaşadığı hayatı; hayat ağacını işlemeyi seçtiği gibi. Bezgin olmaktan nefret ediyor... Nefretiyle suluyor bezginliğini, ortancaları sular gibi. Ortancaların gösterişinden nefret ediyor aslında, bahçeye bakıldığında ilk göze çarpan çiçek olmalarından, boylarından poslarından, gölgelerine ot yaklaştırmamalarından, arsızca büyümelerinden, diğer çiçeklere tepeden bakmalarından, hiçbir renge benzemeyen renklerinden nefret ediyor. Bahçeyi ele geçirmelerini sabırla izliyor... Farkında: sabır, içinin bezginliğini körüklüyor.

İzliyorum. Küçük hayat ağacının tepesinde kuş varmış gibi iğneardı küçük bir kanat konduruyor. İşte, yakayı çepeçevre saracak hayat ağaçlarından ilki bitti. İşlemenin kazağın örgüsünü gerip germediğini kontrol ediyor. Bir hayat başlatmak isterdi küçük oğula... Seçebildiği bir hayatı başlatmak isterdi oğula... (Gençken bir hayatı seçmişti; çok çok uzakta kalan gençliğinde seçtiği hayata inanmıştı, ne kadar korkusuz, ne kadar gözüpekti, seçebilen gençler gibi... O yıldızlı tanklar sadece umutlarının değil, hayatlarının da üstünden geçmişti; kimse o gençleri artık anımsamıyordu.) Elleri geriliyor, ibrişimin ucunu yeniden düğümleyen. Hiç olmazsa oğulun seçebildiği bir hayatı oldu. Kendisinden uzakta... Annenin akıntıyla biçimlenen, seçilmemiş hayatından uzakta, yatılı okula, yatılı okulun yıldızlarına emanet edilmiş bir hayat, annenin gözüne hiç fena görünmemişi başlarda. Birkaç kuşağın umudunu ezenlerden hesap sormak için içerden bir umut büyütme... Neden olmasın?.. Özlemse, hep özlemde. Oğul özlemine de, bir eksik-bir fazla sandı.

Yanıldı. Ki hep yanılır anne. Annelik güdülerine güvenmez, diğer annelele benzemez. Anneliğinden de kuşkulu; öğretmenliğinden kuşku duyduğu gibi. Hiçbir şey öğretmediğini düşünür içten içe; o küçücük çocuklara öğretebileceği ne olabilir ki, bu hayatta?.. Hayatı seçemeyen bir kadından öğretmen... Dudak bükerek kendine... Sınıfa dudak bükerek girer, dudak bükerek çıkar. Sınav kâğıtlarını dudak bükerek okur, notları dudak bükerek verir. Veliler de sanır ki, burnu büyük bir öğretmen, dudak büküyor vara-yoka. Tenefüslerde öğretmenler odasına gitmez ayakları, öğretmenlerin arasına karışmak istemez. Okul sonrası gitmez hiçbirinin evine. Kocasını yokluğunu duyuramaz zaten kimseye. Kocasını, öğreten öğretmen, bilen öğretmen... Ders konularını, çocuk psikolojisini, veli ekonomisini, ev idaresini, iletişimin inceliklerini, zaman yönetimini, dostlukların değerini, ayarlanması gereken mesafelerini... Hepsini... Hepsini... Her şeyi. Her şeyi bilen bir adamın yanında insan, zamanla hiçbir şey bilemez olur işte böyle... Oğlunu her şeyi bilen bir babadan korumak istemişti belki de farkında olmadan. Oğulun daha ilk kıpırtıla-

rını karnında duyduğunda, daha bir oğul olduğunu bile bilmezken hatta, bu bebek, babasının bildiklerini bilmesin istedi; çiçeği burnunda bir öğretmendi henüz, başkalarının oğullarına kızlarına kendi öğrettiklerini de bilmesin istedi. Hayalini kurduğu, o hayale inandığı dünya hariç, içinde durduğu, içinden çıkıp geldiği, içine girdiği ya da içine yöneldiği hiçbir şeyi bilinmeye değer bulmadığını farketmese de, bu bebeğin başka şeyler bilmesini istediğini fark etti. Kendi bilmediklerini nasıl öğretirdi bebeğine, eğitilmiş bir öğretmen olarak işte bunu bile bilemedi. Hâlâ da bilmiyor. İşlediği hayat ağacının dallarında ne duruyor, bilmiyor; ne durmuyor, onu da bilmiyor şu an. Yakanın sol omza yakın üçüncü hayat ağacını işlemeye başladığında iğnedeki ibrişimi bitiyor. Omuzlarına yıldız düşecek bir oğula hayat ağacı ne anlatır? Hayat ağacı, bildiklerini yok sayan, hadi içi kaldırmayan diyelim, bu yorgun kadının, bir bezgin annenin fildişi işleminde ne anlatır?..

Annenin bu konuda bildikleri değil de, sezdikleri epeyce fazla. Her geçen gün ve geceyle yıllardır sezgilerden bir yük büyütüyor içinde... İçi şişiyor, içi şiştikçe yemek yiyemiyor... Bedeni bir deri-bir kemik kaldı evde kalın hırkaların, okulda balıksırtı ceketlerin altında. Her şeyi bilen, bildiklerini ünlemlerle cümleler kurarak ifade eden kocası, buna ilgi çekme yöntemi diyor, gülerken... “Evet bu bir hayat realitesi olarak anlaşılır bir şey ama senin özelinde buna neden ihtiyaç duyduğun hiç anlaşılır gibi değil” diyor... “Sınıfta gün boyu gözünün içine bakan, ağzından çıkacak her kelimeyi bekleyen elli çocuk varken... Anlaşılır gibi değil!” Başlarda kocasına cevap niyetinde bir-iki cümle geliyordu annenin dudaklarına kadar, hatta bunların çıktığını bile görmüştü. Özellikle, oğlu daha küçükükken, baba oğluna da “annen gibi ilgi çekmeye çalışma, ye şu tabağındakileri” diye çıkıştığında; oğlunun ağzında lokmalar büyürken, oturduğu sandelyede daha da küçülürken. Ama sonra sonra... Kocasının bildiği her şey gibi bu yorumunu da kavonozlayıp belleğinin ışık almayan dolaplarından birine kaldırdı. Şimdi, üçüncü hayat ağacını işlerken en çok oğlunun uyuyuşunu seyrederken içine dolan sevgiyi özlediğini duyumsuyor. Ve başını kaldırıyor. Gözlerinin rengini bu sırada görüyorum. Ceviz yeşilinde uyuyan bir bebek görüyorum... İnanamıyorum, başım dönüyor. Özlem, ceviz yeşili olmalı, diyorum.

Gözleri ceviz yeşilinden, şimdi bakışları özlemden anne, oğlunu -bebekliğinden beri- uyurken seyretti; uyurken yüzünden geçen hayatın ayrıntılarına bakmayı -nedense- çok sevdi. Gülümsemelerindeki, göz kapaklarının titremesindeki, ağız kenarlarının belli belirsiz seyirmesindeki, burun kanatlarının hareketindeki, yanaklarının rengindeki, alnında tomurcuklanan terdeki, kaşlarının arasındaki iki çizgideki anlamı çözümledi giderek. İlerleyen yıllarda, oğlunun hayatını tam olarak bilemese de, oğluna yaşadığı hayattan kala-